

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. XII. Furiosæ tentationes Iræ & Impatientiæ: earumque radices &
remedia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

CAPVT XII.

FFRIOSAE TENTATIONES IRAE ET
*impatientiae earum q̄ radices & re-
 media.*

Septem vitis, quæ in Satanæ pugnis eius sunt quasi duces, *iram* constituit, quæ vlciscatur, iniuriarum, quæ hominibus inferuntur, vlticem, Zelantem mundanæ superbiæ honorē: que nec minimam iniuriam ferre potest. Fungiturque hoc suo munere aded̄ crudeliter, vt sedeat super *equum pallidum*, & comminetur magnos terrores & cruciatus: cuius nomen est mors quia nulli iniuriantiam vitam donare veller: eam proximè sequitur infernus: ad quem rabie sua mittere cupit omnes, qui iniuria aliqua ipsam affecerint; & sic vltionē accipere sempiternam. Sed illa tamen præcedet: quia diuina iustitia vlciscetur deo, qui ausus est autoritate propria vltionem de alio sumere.

SED, vt huius vitii proprietates melius intelligantur, incipiamus à similitudine, quam habet cum impatientia. Quæ (vt ait Sanctus Gregorius) est nimia quædam tristitia iniuriis & calamitatibus, orta ex desiderio illas non habendi: super hoc tamen addit ira furiosum quendam appetitum vindictæ, in eum, qui iniuriam intulit: vt ab ea liberetur. *Impatiens* itaque est, qui malum, quod illi accidit, non tolerat cum cordis tranquillitate, sed cum inordinata amaritudine: at *iratus* etiam aliis dat occasiones impatientiæ, ostensis vindictæ signis & affectibus. Et ita Sapiens dicit: a vir iracundus prouocat rixas; b sicut carbones ad prunas, & ligna ad ignem. illud tamen est verum: hæc duo vitia ferè semper esse connexa: nam impatiens statim fit iratus, eructans murmuraciones, querelas, & alia signa indignationis in alios; iratus autem semper est impatiens: quia tristitia iniuriæ excitat ad vindictam. Quare de vtroque simul agendum, & gradus explicandi, per quos ascendunt vsque ad supremum: vt fecit S. Dorotheus ex similitudine eius qui ignem cupit accendere. Qui primùm paruam *prunam* accipit, & in *stramine* collocat, cui *ligna* superponit, & *sufflat*: donec *accendatur*. Ex quo quatuor ordine suo consequuntur, primùm *fumus*, deinde *flamma*, tertio *pruna*, quæ ex lignis sunt; ac denique *nigri carbones*, in quos *prunæ* conuertuntur. Hunc ergo in modum ait hic Sanctus: cum aliquid palato tuo aduersum accedit, aut verbulum aliquod iniuriosum tibi dicitur, quod est quasi paru-

3. p. Pastor
 a a monit. 17
 Impatiens
 quid differat
 ab irato.

a Pro. 15. 18.
 b c. 26. 21.

Se inuicem
 comitantur.
 Serm. 8.

scintil.

Centilla: illud soles in focum tuæ imaginationis admittere, & *stramen* ac *lingua* variarum rationum superponere, ad ignem fouendum: & cogitatione ac discursu *sufflans* in eas, magnum cogitationum *ignem* intra teipsum excitas, dicens quis hic est, qui me hac iniuria affecit? quid illi feci? quæ illi mens fuit, cur ausus est me aggredi? quid illi potero respondere? quomodo vlciscar? si enim non vlciscar peius erit, & alii idem tentabunt, quod hic: & nunquam habebō quietem. His flatibus exurgit *primus* gradus iræ, qui est animæ turbatio, & cogitationum pugna, quæ commouent ac effundunt cor: sunt que instar *fumi*, ignem præcedentis, quia oculos rationis offuscant, & mentis ratiocinationes ita obscurant, vt lucem impediunt, quæ illæ dignoscantur. Quamobrem dixit Dauid *c turbatus est a furore, d' Es in ira oculus meus, anima mea, & venter meus, siue memoria mea.*

PRIMUM, quo iratus excœatur, est, quod existimet, se causam iustam habere, ac iure irasci. Nulli enim (ait S. Augustinus) ira sua videtur iniusta, quare sub prætextu iustitiæ, appetit vltionem: & S. Gregorius: *omne quod furor suggerit, rectum putat.* Ac propterea scriptura sacra e *iratum* appellat *stultum*; atque: *iram in sinu stulti requiescere.* quia verus stultus est, qui eam admittit, & cum admittit, fit adhuc magis stultus: quia amittit lucem veræ sapientiæ, & splendorem diuinæ gratiæ. Et in hoc sensu dixit Apostolus: *g sol non occidit super iracundiam vestram.* Hoc est, ne perduremus in ira tam diu, vt sol iustitiæ nobis occidat, & ratio ipsa obscuretur fumo perturbationum à passione nostra excitatarum. Hinc etiam prouenit, vt ira, rerum cœlestium contemplationem impediatur: quemadmodum S. Dionysius significauit cuidam monacho Demophilo nomine, dicens: qui mansuetudinem amittit, familiaritatem cum DEO amittere: qui non delectatur agere cum iratis. Et S. Apollolus, vt in orationibus perseueremus, suadet; *h leuare puras manus sine ira & desceptatione.* Nā oculi à furore turbati, nec se, neq; DEVM videre possunt; nec contra cor suum continere: nam turbationes multæ internæ illos ab eo expellunt. Et quemadmodū fumus a pes fugat, ita cogitationes iræ fugant iucundas de Deo cogitationes: inferunt verò alias valde amaras. Quia huius passionis fumi, (vt ait S. Ioannes Damascenus) sunt vapores fellis, qui amarendo turbant: aut (vt ait S. Gregorius) sunt ex genere viperarum, quæ lacerant viscera materna, & priuant omni deuotione & misericordia.

POST hunc fumum sequitur iræ *flamma*, feruor scilicet, siue furiosus cordis impetus, quo totum corpus commouetur, sanguis accenditur; & flammæ quasdam pessimorum affectuum in ipsum proicit iniuriantem. Hæc enim passio (vt S. Thomas ait) secum adfert quandam inflammationem sanguinis prope cor existentis, ex quo prouenit (vt S. Gregorius ait) vt ipsum cor palpitet, corpus totum tremat, lingua impediatur, accendatur

Quatuor
ira gradus.

Fumus ob
ficans.
S. Tho. 12. q.
48. a. 1.

c Psal. 6. 2.
d Psal. 30. 10

1.
In psal. 149.
Lib. 5. Mor.
c. 30.
c Tob. 5. 2.
f Eccl. 7. 10.

g Eph. 4. 26.
Ita S. Greg.
supra &
Casianus l
8. c. 9.
Epist. 2.

h 1. Tim. 2. 8

Lib. 2. fidei
c. 16.
S. Th. supra
c. 2. S. Greg
supra.

2.
Flamma e-
rumpens.
Supra.

Hom. 10.
variar.
hom. 7. in
Ioan.

3.
Pruna vin-
dicta.

Matth. 5. 22.

Omnis ul-
tio displicet
Deo.

4.
Memoria
iniuriarum
cum odio.
Supra.
In psal. 149.

k Pro. 29. 22.

S. Tho. 2. 2.
q. 1. 8. a. 7.

1 Ezech. 9. 2.
6. Filia ira.

m Psal. 7.
v. 5.

vultus, & oculi quasi scintillas quasdam emittant: ita vt nec presentes agnoscant: & tunc iratus est tanquam obiectus & abreptus. Et S. Basilius, & S. Cryostomus addunt: iram esse stultitiam quandam, aut phrænesim breuem in furiosis motibus, quos excitat.

Ex hoc secundo gradu ascenditur ad tertium, quem S. Dorotheus accensis *prunis* comparat, vocatque iram perfectam, certum scilicet ac firmum voluntatis decretum, vindictam sumendi de eo, qui intulit iniuriam. Ad quod varias vias & rationes adinuenit: aut re ipsa malum pro malo illi reddendo; aut negando bonum, quod conferre posset, aut verbis iniurias in eum proferendo, aut signis aliquibus iram suam in vultu, oculis, & manibus ostendendo. Quæ omnia complexus est Christus D. N. cum dixit: *i qui irascitur fratri suo, dignus est iudicio, & qui dicit ex: racha, dignus est concilio; qui dicit illi: fatue, dignus est gehenna ignis.* Quasi dixerit, non solum Deo displicere vindictam, quæ ipso opere accipitur, occidendo, verbi gratia, proximum; sed etiam ultionem in verbis, appellando verbi gratia, fatuum; aut alijs signis illum cum contemptu irridendo; aut solo desiderio iram in cor ipsum admittendo: Quamuis horum primum sit secundo grauius, & hoc tertio: nam quando ultio executioni mandatur in comperto est, ignem iræ, inferni igne puniendum; & prunis propriæ vindictæ successuras prunas diuinæ ultionis.

Hinc ascenditur ad quartum gradum iræ consummata & radicata, quæ comparatur extinctis carbonibus nigris: est enim continua quædam memoria iniuriarum simul cum odio proximi: Hæc est ira, quæ requiescit in sinu stulti. De quo S. Gregorius, quod *palea* in oculo hominis irati conuertitur in *trabem*, quando ira mutatur in odium. Et S. Augustinus ait: iram inueteratam fieri *odium*, quando oblectatio: quæ miscetur cogitationibus vindictæ facit illam in vase cordis hæreere, donec totum acelcat, & innumeris postea peccatis corrumpatur. Nam, vt ait Salomon: *k qui ad indignandum facilis est, erit ad peccandum procliuor.* Vbi ait Glossa: iram aditum præbere omnibus vitijs, illis præcipuè sex, quæ sanctus Gregorius eius filias appellat. *Rixa; tumor mentis, contumelia, clamor, indignationi, & blasphemie.* Hæc ait Sanctus Bonauentura esse tanquam *sex illos viros, cum sex vasis interitus in manibus suis, quos vidit Ezechiel venientes de via porta superioris, quæ respicit ad portam Aquilonis.* Ingressi enim per portam *superbia*, cum ea opponitur *aduersitati*: Et quæque portat instrumentum mortis: quia omnes, ipsum admittentes, priuat vitæ gratiæ: quia tunc maledictio impletur à Dauide prædicta, dicente in *Si reddidi retribuētibus mihi mala, decedam merito ab inimicis meis inanis.* *Persequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculet in terra vitam meam, & gloriam meam in puluerem deducat.* In quibus ver-

bis

bis *quatuor* grauissima *damna* insinuat, quæ respondent *quatuor* iræ gradibus prædictis. Nam iratus, primum per culpam lethalem *labitur*: & ita priuatur charitate, patientia, & mansuetudine, quæ illum viuum conseruabant, & stantem, antequam tentaretur: & mox *capitur*, & ligatur ipsamet passione sua, quæ illi aufert perfectum subijpsius dominium & libertatem: nam quemadmodum *impatiens* auferit integram *anime possessionem*: ita, ait S. Bonaventura, impatientia illam destruit. Et postea *calcat* & raptatur à suis hostibus, ob multitudinem peccatorum & calamitatum, quas adfert secum vindictæ appetitus. Ac denique eius gloria vertitur in *puluerem*, permittente DEO, vt studens suo honori conseruando, illum amittat. Et in oculis DEI maiori afficiatur pudore, eò quòd seipsum sit vltus.

DENIQUE vitium hoc magis alios premit, *damnum*que grauius adfert, quàm alia: nam, vt S. Gregorius ait, *tria* sunt genera hominum, qui natura sunt cholericici. Alij enim facile irascuntur; sed facile etiam placantur: sicut *stipa*, quæ citò quidem inflammatur, sed & citò extinguitur. Alij tardiores sunt ad iram: sed eam semel admissam, difficilius dimittunt: sicut *ferrum* tardius concipit calorem ignis; sed semel acceptum, diutius retinet. Alij verd vtriusque malum absque bono retinent: quia & citò iræ dant locum, & tardius eam dimittunt: sicut *sada*, quæ facile ignem concipit, & diu conseruat: & huiusmodi constitutio hominis, eiusque ira reliquis est perniciosior.

§. I. Iræ radices ac remedia.

CVM igitur tot, adeoque graua *damna* adferat ira, vt dictum est: nullus vir prudens esse debet, qui illam non detestetur; firmumque concipiat propositum eam destruendi & in ipsam iram irascendi, vt illam à se euellat. Vt autem eius curatio sit solidior, & à radice omninò euellatur: operæ pretium erit, eius *radices* inuenire, & patefacere. Hæ autem sunt præcipue *due*: interna altera, altera externa. *Interna* est naturalis *constitutio*, cholericica scilicet & ignita: quæ statim ira accenditur; aut praua alia corporis, aut animæ *dispositio* consuetudine, aut morbo aliquo acquisita. Nullus tamen existimet, iram ad eò esse innatam, vt vinci non possit. Siquidem Spiritus sanctus dixit *a non esse creatam hominibus superbiam, neque iracundiam nationi mulierum*. Vt omnes intelligant, se posse cum DEI gratia, si velint, illam superare.

EXTERNÆ radix iræ & vindictæ carer est, à qua excitatur: nam (vt ait S. Thomas) hæc passio hoc inter alias habet peculiare, quòd non exurgat nisi ab externa aliqua *occasione*, quæ illam prouocat. Vindicta enim

*Quatuor
damna iræ.*

*in Luc. 21. 19
in dicta sa-
luti tract. 1.
cap. 5.*

*S. Thom. 1. 2
q. 46. a. 6 &
2. 2. q. 158.*

*4. 5.
Lib. 5. Mor.
c. 30.*

*Tria genera
iratorum.*

*Radix iræ
duplex.*

*S. Thom. 1. 2
q. 46. a. 10
Interna na-
tura.*

*a Eccl. 10.
22.*

*1. 2. q. 47.
a. 1.
Externæ
Obiecti.*

suppo-

Ca. 5. supra.
Solitario-
rum ira la-
tet.

Lib. 8. c. 13.
& seq.

Non fuga
sed ferro
vincitur
ira.

I.
2. Rhet. c. 2.
Propria vo-
luntatis
mancipia
cito iras-
cuntur.

De infor-
mentis p. 2.
c. 10.
Tristitia
fontis ira.
b Ioan. 4.

supponit acceptam iniuriam, aut aliud damnum, quod ipsum vlciscentem affligit. Et propterea S. Bonaventura iræ affectum comparat igni, ex silice ferro icto prodeuti: nam natura cholericus est tanquam *silex*, natura quidē igneus, qui tamen scintillas non emittit, nisi *ferro* occasionis feriatur: nec tamen sufficeret ferri ictus, si natura non esset quasi *silex*: ictus enim iniuriarum non eos commouet, qui naturam habent pacificam & mortificatam; nec qui eam habent ignitam, commouentur, nisi aliqua sit occasio. Quamobrē dixit Cassianus: multos viros *solitarios* videri mansuetos, eò quòd nullus ad iram illos prouocet: quemadmodum in deserto sunt plurimæ viperae, & serpentes, non mordentes, propterea quòd non adsit, quem mordeant. Quare hoc vitium non est omninò curandum sola *fuga* societatis hominum: sed *mortificatione* spirituum ipsius naturæ: ne mordeat, aut exasperetur, etiam si tangatur.

CAVSÆ exterioris iræ reduci solent ad vnam, quam Aristoteles *peruersionem* appellat. Sed maioris claritatis causa ad duas, quæ sub hac continentur, omnes reducemus. *Prima* est, cum propria voluntas ab eo, quod vult impeditur: quod nos valdè contristat; quia est modus quidam contemptus; & indicium quoddam, quòd parui nos faciat, qui facile sese nobis opponit in ijs, quæ nos desideramus; & parui facit nostram amicitiam, qui tam facile nostræ resistit voluntati. Ex quo intelligimus; valdè addictos suæ voluntati, facile irasci. Hæc igitur propensio ad suum sequendum palatum, est praua interna dispositio, quæ iram gignit in impediens. Sicut Domini facile indignantur contra seruos; & superiores contra subditos: nisi cito faciant imperata: & subditi ac famuli contra suos Dominos, & superiores: nisi concedant, quod petunt. & alij contra alios, à quibus sua desideria, & conatus videntur impediti.

ET EO VSQVE hæc inordinatio peruenit, vt (quemadmodum S. Bonaventura notat) huiusmodi homines voluntati suæ addicti, etiam contra ipsas *bestias* & res inanimatas irascantur, cum palato suo non arrident: contra equum, quòd malè incedat; contra canem, quòd latret; contra calamum, quod non det atramentum: ex quo oritur, vt frangatur aut maledicatur, & charra impetu quodam laceretur. Quemadmodum Ionas *bitatus est contra hecioram* quæ faciebat ei *umbram*, & exaruit. Hinc prouenit, vt ait S. Dorotheus, quòd infirmi, & valetudinarij, & tentati, aut qui in spiritu sunt desolati, faciliores sint, vt irascantur; quia morbus & desolatio in causa esse solet, cur ipsi magis attendant, vt palato suo indulgeant, & tristitia, qua laborant, causa est, vt magis affligantur & irascantur quacunque re illis denegata.

IVXTA hæc prædicta, si cupis ab ipsa radice iram tuam curare, necesse est, *propriam* odille *voluntatem*; & optare, occurrere occasiones, in qui-

bus

bus illam abnegas: persuadens tibi, omnes homines & omnes creaturas esse DE instrumenta ad illam mortificandam: eò quòd ipsa in proprium suum Creatorem rebellauerit. Sed, quàm magnum est quod patienter feras eam tibi frangi, cum redemptor tuus stupenda patientia tulerit, frangi suã, ut tuã incòmodis mederetur: de eo enim dicitur, quòd *c lignum fumigans non extinxerit: sed tulerit factorem illũ, non nocens excitanti.* stude igitur, teipsũ præuenire ad iniurias ferendas, dicens cum ipso Christo Salvatore nostro: *d non mea voluntas sed tua fiat.* & quando aderunt: quia propriam voluntatẽ inuenient iam victã & resignatã: non illam ad iram prouocabunt.

SECUNDA causa exterior iræ est, quòd quis *contemnatur*, aut despiciatur, quocunque modo id fiat, opere, verbo, aut signis; aut non exhibito honore debito, aut quem ille cupit; aut si de ipsius malis & incommodis alius lætetur; aut tristetur de bonis; aut ipsius, eiusuẽ rerum obliuiscatur: nam hæc omnia indicia sunt, quod parui ipse fiat. Ac propterea magni amantes honoris & gloriæ, valde sunt faciles ad iram; & inordinatus ad inanem hanc æstimationem amor, est praua alia interior dispositio, quæ iram gignit: quã obrem qui in statu suo eminent, facilius & vehementius irascuntur: quia magis sentiunt contemptum. Quemadmodum Amam ille vehementissimè indignatus est in Mardochæum: *c eò quòd non flecteret ipsi genua: & Nabuchodonosor: frepletus est furore in tres pueros, eò quòd nolent ipsius statuas adorare.* Et omnes superbi irascuntur cum aliquis eis contradicit, aut eorum opiniones parui facit. Et vnuersum quæuis inordinata affectio, & propensio ad personam, aut res alias huius vitæ, occasionem præbet iræ in iniuriantem. quia iniuriam illam, nostram reputamus: & qui rem nobis charã ac dilectã tangit, iudicatur oculi nostri pupillam tangere.

QVAM OBREM secundum iræ remedium est, inordinatum honoris desiderium reprimere: despectum amplectendo, & amando *humilitatem*: quæ fidelissima est comes *mansuetudinis*, ad quam pertinet iram reprimere. Ideoque Christus Dominus noster vtramque coniunxit, cum dixit *g discite a me, quia mitis sum & humilis corde:* & quando h decem Apostoli indignati sunt contra duos fratres, qui tentabant reliquos præcedere: eos repressit exemplo suæ humilitatis, dicens: *se venisse ministrare,* tanquam omnium minimus. Et S. Iob inter alias suas virtutes, & illam ponit. quod *i despectio propinquorum non terruerit ipsum: nec egressus fuerit ostium linguæ suæ, ut vel verbo illos reprimeret: nam (vt S. Gregorius aduertit) qui non horret despici, eum impatiencia non vincit, ut fortas per linguam eiciat.* Quod si velis, inquit, non vinci, præcogita omnia aduersa & ignominiosa, quæ totius diei decursu possunt occurrere, & præpara te ad illas animo patiente ferendas: quia iacula præuisa minus feriunt. Memento etiam: quoties tu DE o iniuriam

Propria voluntas expugnanda.

c Isa. 42. 3

d Luc. 22. 12.

2.

S. Tho. supra 2. ad 3. Contemptus iram prouocat.

c Esch. 3. 5.

f Dan. 3. 19.

Elationem comprime.

g Matt. 11. 29.

h Matt. 20. 28.

i Job. 31. 34.

lib. 22. Mor

14.

Lib. 5. Mor

cap. 31.

1.

PRÆPARATI.

2.

Iniuriam
Christi
cole.

k Mat. 18. 32

3.

Peccata at-
tende.

Vide S. Tho.

2. q. 47.

a. 2.

Serm. 8.

Accusa te-
ipsum.

1 Psa. 38. 12.

m. f. 110. 47

n Luc. 23. 41

4.

S. Dorot. ser.

7. 13.

fructum
considera.

Emblema
de foliis:

conculsus
surgo.

1.
Naturam
considera.

2.

In Psa 149.

Omnis ira
suspecta.

3.

Serm. 8.
a Eccl. 11. 34

intuleris, ac propterea eius iram sis promeritus. Cum igitur ille patienter te sustinuerit, non magnum est, si tu iniurias feras ab hominibus illatas, saltem ne tibi dicat: *k serue nequā, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit te misereri conserui tui, sicut & ego tui miserus sum.* Quod si agnoscas, te ob tua peccata promereri, ut omnes te despiciant, & cōtemnanti: non est cur indigneris: nam, ut ait Philosophus, nemo irascitur qui aduertit, se merito despici. Et, nisi aliqua circumstantia appareat alicuius veræ iniuriæ, non inuenit motiuum indignationis in alterum. Ac propterea S. Dorotheus dicebat esse vnicum contra impatientiam remedium, *se se in omnibus accusare*, iudicans, se reum, & qualibet pœna dignum: dicens, cum Dauide: *propter iniquitatem corripisti hominem; in priusquam humiliarer ego deliqui.* Et quemadmodum bonus ille latro dixit: *n digna factis recipimus.*

Hic considerationi aliam licet adiungere, *bonorum*, quæ tibi comparas per tolerantiam. Propterea enim has iræ occasiones Deus permittit, ut eas in patientiæ exercitium conuertas, & crescas in sanctitate. Nam, quemadmodum *pila* vento plena, cum ad terram proijcitur, saltat sursum: ita iustus, cum humiliatur, & laboribus percutitur, crescit & ascendit in virtutibus: quia plenus est *Spiritus S. venio*, qui illum à terrenis ad cœlestia impellit. At impatiens, est instar *pila lana*, aut *stupa* turgidæ, & mollis: quæ, dum in terram iacitur, ibi manet: quia iniuria facit illum terrenum, & in causa est cur impatienter eam ferens, animum abijciat.

§. II. Aliqua practica remedia.

SED quoniam solæ considerationes non sufficiunt ad iram vincendam: necesse est manum admouere ad opus, ut illa mortificetur: dando operam, ut propensionem tuam naturalem bene cognoscas. Quod si deprehenderis valde *cholericum*, & iracundum: cogita, esse Satanæ equum ad te aggrediendum: ac propterea eneruandus est, & nerui, quibus ille innititur abscindendi, propensiones ipsas bene mortificando, & feroces imperus reprimendo. Et Tunc, ut sanctus Augustinus ait, suspectam habe quamlibet iram, etiam iustitiæ & zeli pallio rectam: nam facilius est, eam non admittere; quam post admissam non ruere in præcipitium. Et præstat omnino in nullum irasci, etiam iuste: quam irascendo iuste, incidere in extremum odij. Et quandoquidem bona ira facile mutatur in prauam: securius multò est, recedere à bona, cum aliquod est periculum, rationis limites in ea transgrediendi.

D A etiam operam, ut ait sanctus Dorotheus, statim initio extinguere iræ motus: extinguendo scilicet illam *scintillam*, quæ cor innadit, quando audis iniuriam, nam ut Sapiens ait: *a scintilla vna augetur ignis*, qui difficile

extin-

extinguitur, postquam cœperit incrementum : cui tamen initio facile occurritur, si cogitationes ad res alias bonas conuertas; vt indignationis esca subtrahatur. Nam, vt Salomon dicit: *b cum defecerint ligna, extinguitur ignis.* ETIAM necesse est os claudere tempore iræ: ne quid loquaris: idque non in contemptū inferentis iniuriæ, quasi nihili illum faciendo: hoc enim esset magis illū irritare, vt ait Sanctus Thomas: sed cū interna & externa humilitate. Quemadmodum Dauid dicebat: *c obmutui & humiliatus sum,* cū aliquid iræ in me sensi. Nam quemadmodum furus extinguitur, si non habet flamma respirationem: ira ira facile euanescit, nisi per os erumpat. Et ideo idem Psalmista dixit: *d turbatus sum, & non sum locutus.* Sed & in hoc magna cautela opus est: nam (vt Sanctus Gregorius aduertit) sæpe euenit, vt inclusa ira silentio accendatur vehementius in corde: quemadmodum olla plena aqua, & ad ignem applicata: si cooperta sit, maiori vehementia feruet, soletque etiam crepare, & propterea Salomon dixit: *m prestolatio impiorum furor,* id est, huiusmodi iram retentam interdum conuerti in furorem. Et ipse Dauid, qui dicebat, se, iniuriæ accepta, obmutuisse, addit: *n & dolor meus renouatus est:* quia intra se loquebatur multum; meditabatur enim suas calamitates, & in ipsa meditatione accensus est cor; & prope fuit, vt iræ ignis erumperet. Et sæpe (ait idem S. Gregorius) qui primos iræ impetus tacendo repressit: si postea huiusmodi cogitationibus det locum, ab eadem vincitur, dolens, quod tacuerit, & non se vindicauerit: ac propterea statuit vlcisci. Et huiusmodi similis est ei, qui rediens vltior ex Castris: postea in ciuitate vincitur ex incuria; & ei, qui grauem morbum lethalem euasit; & postea leuis frigidus ventus eum occidit: quamobrem ad iram perfectè vincendam, ne sis contentus oris tantum silentio, sed etiam curandum est silentium cordis: non disputando, aut decertando cum cogitationibus iniuriarum; sed, quantum fas erit, earum obliuiscendo.

SED quoniam hoc silentium est valdè difficile: facilius reddetur, si ei addatur oratio & colloquia interna cum DEO: sicut fecit ipse Dauid, cū aduertit periculum interni sui silentij propter pugnam interiorum, quam experiebatur. O Tunc ait, *locutus sum in lingua mea, notum fac mihi Domine finem meum: & numerum annorum meorum: vt sciam quid desit mihi.* Nam si luce tua illustratus agnouero hunc annorum meorum numerum exiguum esse; facilius me extimulabo ad ferendas omnes iniurias, ecce, tota substantia me, & quidquid habeo tantum nihilum est ante te. Veruntamen vniuersa vanitas omnis homo viuens, & in imagine pertransit homo: cur ergo conqueror? cur indignor? & in alio Psalmo ait: *p turbatus sum, & non sum locutus,* cui silentio vt

Principiis
obsta.
b Pro. 26. 20
4.
S. Bonau de
inform. mē-
tis p. 2. c. 11.
1. 2. q. 47. a.
1. ad. 3.
c Psal. 38. 2.
Linguam
refrانا.
d Psal. 76.
v. 5.
Lib. 5. Mor.
cap. 10.
m Pro 11 23.
n Psal. 37. 3.

Tertia parte
pastor. ad-
monit. 10.

Etiam cor
silens.

5.
Meditatio
aturnitatis.
o Psal. 335.

p Psal. 76. 5.

bonam comitem adderem, meamque turbationem moderater. *cognitas dies antiquos, & annos aeternos in monte habui*: qui enim res huiusmodi memoria sua recollit, facile cohibet iram interiorem; seruatque sine periculo silentium exterius, agnoscens, quod q̄ frustra conturbetur omnis homo, & indignatur ex leui huiusmodi causa. Siquidem omne huius vitæ malum, & calamitas est tãquam quoddam *momentum*, si cum akerius vitæ malo, quod *aeternum* est conferatur.

q̄ Psal. 38. 7

6.
Confide in
Deo, qui
permisit, i-
pse tollet.

DENIQUE in huiusmodi congressibus quietem & victoriam obtinebis, si *fiduciam* tuam in diuina providentia collocaueris: (cuius ordinatione, aut permissione labor euenit, & iniuria) auertendo interim oculos ab ipso iniuriante; & leuando illos, quemadmodum faciebat Dauid, ad ipsum Dominum, qui eam potestatem iustissimè illi fecit, quemadmodum supra ostendimus.

HÆ summam sunt tentationes communiore, quæ omnes status agrediuntur: Sed quoniam quisque status proprias aliquas habet, illæ in sequentibus Tractatibus & proprijs locis inserentur.

